

Csuka Mónika életútinterjú

Készítette: Fernbach Erika

Beszélgetés időpontja: 2017. június 13., Budapest
Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Fernbach Erika:

Kérlek, mutasd be a családi környezetet: hol nevelkedtél, mivel foglalkoztak a szüleid?

Csuka Mónika:

Édesanyám Kossuth-díjas agrármérnök volt, édesapám Téesz-elnök. Miután felköltöztek Budapestre, anyukám lett a gödöllői Kisállattenyésztési Kutató Intézet vezetője, aztán a Vízügyi Hivatalba került. Apukám sajnos betegsége miatt hamar nyugdíjas lett. Van egy húgom, akit később be is szerveztem a zenekarba, Mary. Nem voltunk túl gazdagok, de normális körülmények között éltünk. Tulajdonképpen ugyanúgy, mint a többi átlag család Magyarországon.

Fernbach Erika:

Milyen zenei környezet vett körül gyermekkorodban?

Csuka Mónika:

Bár egyszerűen éltünk, engem és a testvéreimet is zenélni tanították a szüleim. Már három éves koromban kitűnt az óvodában, hogy nagyon tiszta a hangom, és ettől kezdve folyamatosan énekeltetek. A kodályi elképzeléseknek megfelelően alakították ki akkoriban zeneóvodákat, zeneiskolákat. Én zeneóvodába kerültem, utána zenei általános iskolába, majd pedig a Radnóti gimnázium zenetagozatára jártam.

Fernbach Erika:

Milyen hangszeren játszottál?

Csuka Mónika:

A zenei általános első, és második osztályában furulyázni tanítottak minket, mellette pedig természetesen minden nap énekóra és egy héten háromszor kóruspróba is volt – legalábbis a mi időnkben. Ezt követően kellett hangszert választani. Én zongorázni szerettem volna, de a szüleimnek nem volt pénze zongorára, ezért másik hangszert kellett választanom. Hegedülni nem akartam, mert az gyakorlásakor nyávog, és a szomszéd kislány is megerősítette, hogy szörnyű lett volna hallgatni. Így lettem csellista, az mégis szebben szól. A cselló volt az első hangszerem, de utána, amikor a húgom elérte azt az életkort, hogy ő is hangszert választhatott, a szüleim OTP-részletre vettek egy pianínót, és én is elkezdtem zongorázni tanulni.

Fernbach Erika:

Tehát a húgod is hozzád hasonló zenei nevelést kapott.

Csuka Mónika:

Igen ő is ezen az úton járt, csak két évvel mögöttem. Szerintem a Kodály-módszer nem véletlenül lett világhírű, a magyar népdalok pentatóniája, a lá-dó-ré-mi-szó-lá, a Távol-Keleten, a japánoknál is nagyon népszerű. Nem csoda, hogy a Magyar Rádió Gyermekkórusa nagy sikerrel szerepelt Japánban, az ő zenéjük is hasonló ugyanis.

Fernbach Erika:

A komolyzene mellett milyen zenei hatások értek még gyerekként?

Csuka Mónika:

Mindig is csillogó szemekkel néztem a televízióban az operetteket, de bevallom, az operákat annyira nem szerettem, pedig volt bérletem, és jártam is az Operába, ahol vasárnap délelőttöként diákoknak szóló előadásokat tűztek műsorra. Inkább Verdi-műveket és kevésbé Wagnert, hogy egyszerűbb legyen a gyerekeknek. Emellett ott voltak még a táncdalfesztiválok, amelyeket szájtátva néztünk a televízióban. De ami igazából vonzott, az a Radio Luxemburg¹ volt, amit persze titokban hallgattunk. Szörnyű minőségben jött, ultrarövid hullámon, de el lehetett csípni Beatles-számokat. A Magyar Rádióban pedig Komjáthy György² műsora tartozott a kedvenceim közé. Az akkori helyzetben annyira lehetett bepillantani a nyugati zenébe, amennyire engedték, de nekem az összes közül a Beatles volt a kedvencem. Zseniálisak voltak.

Fernbach Erika:

1969-ben, 17 évesen alapítottad meg a Beatricét. Korábban ilyen még nem volt Magyarországon, és igazából külföldi példa sem akadt arra, hogy csak és kizárólag nőkből álljon össze egy komplett zenekar. Honnan vetted az ötletet?

Csuka Mónika:

Nekem általában mosogatás közben jutnak eszembe a legjobb dolgok (*nevet*). Akkor is épp mosogattam, jöttek-mentek a különböző gondolatok a fejemben és eszembe jutott, hogy hát rendben, hogy itt van a Beatles, a Rolling Stones, a Yardbirds, egy csomó új zenekar, de hát miért nincsenek lányzenekarok? Mi, lányok ugyanúgy tudunk zenélni, ugyanúgy megtanultunk mindent, mint a fiúk. Mennyivel vagyunk kevesebbek? Arra jutottam, hogy valójában semennyivel. A showbiznisz része igazából nem is érdekelt. Én csak azt szerettem volna, hogy megbizonyítsuk a barátnőimmel: mi is vagyunk olyan zenészek, mint a fiúk. Hogy ne az legyen, hogy csak legyintenek – mint ahogy később meg is történt egyszer-kétszer –, hogy ahhoz képest hogy lányok, egész jók. Azt akartam, hogy az emberek azt mondják, a Beatrice nagyon jó együttes, ahol történetesen minden zenész lány. Így alakult meg a zenekar.

Fontos momentum az is, hogy megtanultam gitározni. Egy barátnőmnek, Hamar Krisztának – aki később a basszusgitáros lett a zenekarban – a bátyja, Hamar Laci fantasztikusan gitározott. Abban az időben nem úgy volt, mint most, hogy bemegyünk a hangszerboltba és veszünk egy profi gitárt. Persze valamennyire anyagi kérdésnek számított akkoriban is, de emellett a zenészek maguk tekercselték a pick upokat a gitárba, Laci is így csinálta.

Az apukámnak mondogattam, hogy én is nagyon szeretnék gitározni, így végül elmentünk a Rákóczi útra, ahol akkoriban az egyetlen hangszerbolt volt. Nem is tudom, több havi nyugdíjába került szegénynek, nyolcezer valahányszáz forintba, de végül vett nekem egy bolgár elektromos gitárt. Ez óriási öröm volt a számomra, de ekkor legbelül még mindig egy „felsőbbrendű” komolyzenész voltam. Hamar Laci mutatta meg nekem, hogy hogyan kell

¹ Rádió Luxemburg: a Szabad Európa Rádió mellett a nyugati zenék forrása volt a Vasfüggöny mögötti Magyarországon, abban a korszakban, amikor a Magyar Rádióban a beatzene még csak a megtűrt kategóriában volt.

² Komjáthy György (1933) zenei szerkesztő a Magyar Rádióban, munkáját 1995-ben eMerRTon-életműdíjjal ismerték el. Műsorai a Magyar Rádióban: *Vasárnapi Koktél* (1964–1998), *Csak fiataloknak* (1965–1993), 1970-től *Töltsön egy órát kedvenceivel*, 1971-ben indult a *25 perc beat* és *A beat kedvelőinek* című műsor. Később dolgozott a Danubius és a Sláger Rádióban is.

lefogni az akkordokat. Mindig a *Felkelő nap háza*³ az első, amit gitáron tanítanak, mert abban benne van az összes akkord, csak transzponálni kell, tehát feljebb vinni vagy lejjebb. Én áthangoltam a gitárt kvintekbe, mint ahogy a csellón meg a hegedűn is van, és így kezdtem el játszani. Rettenetesen kényelmetlen volt. Laci rám is szólt, hogy ezt nem egészen így kell csinálni.

A lényeg, hogy megtanultam valamennyire gitározni. Persze nem tudtam azon a szinten, mint kellett volna, de az alaplolgokat, amiket most is bárki elsajátíthat fél év alatt, már tudtam. A felpuhult ujjaknak meg kellett erősödniük, mindez komoly fizikai fájdalommal járt. A zenekarban Hamar Kriszta lett a basszusgitáros, de a húgom is gitározni szeretett volna. Azt javasoltam neki, hogy legyen inkább dobos. Döbbenet visszakérdezett: én? Mondtam, persze menni fog ez neked, így hát belement, nagyon rendes volt tőle. Gyorsan nekiállt, hogy megtanuljon dobolni.

Fernbach Erika:

Hogyan érkezett a többi tag a zenekarba? Honnan volt például dobotok?

Csuka Mónika:

Nem tudtunk akkor még dobot szerezni, nagyon szegények voltunk, nem úgy volt, mint manapság, hogy bemegyünk a bankba, fölveszünk egy hitelt, megvesszük a hangszereket, majd törlesztjük a részleteket. Nagy privilégiumnak számított, ha valakinek volt bármilyen dobja, még ha nem is Ludwig vagy Premier, hanem csak egy akármilyen.

Kellett a zenekarba egy billentyűs is. Akkor körbenéztem a gimnáziumban, és megkérdeztem Mózes Katit, lenne-e kedve beszállni. Azt válaszolta, persze, miért ne. Annyit mondtam neki, hogy: „Figyelj, az akkordokat játszod, meg néha úgy, mint az orgonán”. Megtanultunk néhány számot és Kati lett a billentyűs. De hamar kiderült, hogy hiányzik a szólógitár. Ekkor én fölálltam a szólógitáros szerepét, ami azért volt nehéz, mert el kellett kezdenem kökeményen gitározni tanulni, nem volt elég, hogy akkordokat tudok játszani. Nekiláttam Jimi Hendrix-számokat tanulni, ezek nagy dolognak számítottak akkor. Ezzel párhuzamosan a zenekari szerepek is átalakultak: Kriszta lett az akkordgitáros, Sebes Ildit pedig bevettük basszusgitárosnak. Gyönyörű, picurka, szőke, tündéri kislány volt, imádták a fiúk, mert azért ez is fontos szempont volt, hogy mindenki jól nézzen ki. Miniszoknyában jártunk, amit ugyancsak nagyon szerettek a fiúk, minket meg persze idegesített ez a fajta figyelem, nem akartuk hogy aláánk lássanak. Magasak voltak a színpadok, és mindig megpróbáltunk kicsit hátrébb jönni.

Fernbach Erika:

Milyen nehézségekkel találkoztatok a kezdetekkor, az első fellépések során?

Csuka Mónika:

Hatalmas szerencsénk volt, mert úgy tűnik, a női együttes, mint zenekari forma, másokat is megfogott. Én nem tudom, hogy nyomozták ki a telefonszámunkat, de fölhívtak a Magyar Televíziótól, hogy a *Halló fiúk, halló lányok* című műsorban lenne-e kedvünk lekísérni Komár Lacit⁴ a *Jóbarátom* című dalban. Ez úgy kezdődött, hogy az *Iffjúsági*

³ The Animals *The House of the Rising Sun* című, 1964-ben megjelent dala.

⁴ Komár László (1944–2012) énekes, a „magyar Elvis”, 2011-ben kapta meg a Hungaraton kiadó Életműdíját. A Scampolo együttesel indult a pályája, 1966-ban részt vett a táncdalfesztiválon. 1969–1970 között az Atlas és a Bergendy-együttesel lépett fel. 1970-ben jelent meg első szólókislemeze *Jóbarátom* címmel, ennek zenéjét szerezték a Csuka-nővérek, és a Beatrcie zenekar kísérte. 1979-től szólóénekes. Olyan slágerek kapcsolódnak a nevéhez, mint a *Kis piros vonat* (1979), *Hol van már a klub* (1980), *Oh, csak a hajnal jönne már*, *Fehér hold*, a

Magazinban megjelent Adamis Anna⁵ egy szövege, és egy pályázat keretében meg kellett zenésíteni. A húgommal együtt megírtuk a dalt, elsőként négy negyedben. Az Omega a Dob utcában gyakorolt lent a pincében és oda mehettünk próbálni mi is, rászabadítottak minket az igazi hangszerekre. Itt találkoztam Presser Picivel,⁶ aki egyszer csak hozzám fordult: „Na, mutasd csak, mit írtál.” Meghallgatta, és azt mondta: „Mit szólnál hozzá, ha hatnyolcadban lenne négynegyed helyett, egy kicsikét jobban menne” – és tényleg, mennyivel jobb lett így a dal. Ezután felkértek minket, hogy menjünk be a Hanglemezgyárba, a Rottenbiller utcába, ahol kislemez készült a dalból.

Fernbach Erika:

Akkor megnyertétek az *IM* pályázatát?

Csuka Mónika:

Igen, de a lényeg az, hogy akkor felfigyeltek ránk. Mi meg elkezdtünk gyakorolni egy egyórás műsort, hogy fel tudjunk lépni az ifjúsági klubokban. Akkoriban több tehetségkutató vetélkedő volt, de nem a mostanihoz hasonló versenyek, hanem nagyon egyszerűek. A Telefongyárban, az ottani KISZ-bizottság közreműködésével megvették a Selmer erősítőket. Ez nagyon-nagyon értékes dolognak számított, mert össze sem lehet hasonlítani, ahogy a Harmona nevezetű csehszlovák cég által gyártott orgona szólt, meg mondjuk egy Capri. Mi is jelentkeztünk természetesen a Telefongyár vetélkedőjére – én ekkoriban már negyedikes gimnazista voltam. Mellettünk olyan zenekarok léptek fel, mint a Ferm együttes,⁷ amelynek tagjai voltak Szikora Robi⁸ és Menyus, vagyis Menyhárt János,⁹ aki később Demjén zenekarában is játszott, szóval nagyon komoly felhozatal volt.

Fernbach Erika:

Az Omega próbatermébe jártatok gyakorolni?

Csuka Mónika:

Nem, az egyszeri alkalom volt. A lényeg, hogy megnyertük a Telefongyárban a vetélkedőt. Emlékszem, Szikora Robi nagyon megharagudott ránk, nem is köszönt évekig. Azt mondta, azért mi győztünk, mert lányok vagyunk. Hát lehet, ezt nem tudom, de ajánlatot senkitől nem kaptunk. Az apukám egyébként nagyon óvott minket ettől a pályától, féltett

Húsz év múlva és a *Szóljon a zene* című dalok. 1981-ben jelent meg első önálló nagylemeze, amelyet még számtalan album követett.

⁵ Adamis Anna (1943) szövegíró, költő, előadóművész. A legnagyobb magyar együttesekkel, előadóművészekkel dolgozott együtt. Pályája elején az Omegával (*Gyöngyhajú lány*, *Ha én szél lehetnék*, *Tízezer lépés*, *Petróleumlámpa stb.*), majd az LGT-vel (*Ezüst nyár*, *Kotta nélkül*, *Álomarcú lány*, *Ő még csak most 14*, *Ha a csend beszélni tudna stb.*). Készített lemezt Kovács Katival, a Neoton Famíliával, Zalatnay Saroltával, Ruttkai Évával, Darvas Ivánnal, Bács Ferencsel. Olyan színházi darabok szövegeit írta, mint a *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* (1973), valamint saját szerzői szólóalbuma is megjelent 1987-ben. Munkásságát Artisjus életműdíjjal (1995), Huszak Jenő Életműdíjjal (1997), valamint a Magyar Köztársaság Érdemrend tisztikeresztjével is elismerték.

⁶ Presser Gábor (1948) Kossuth- és Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, zenész. Pályája az Omegával indult, majd Locomotív GT alapító tagja lett. A magyar könnyűzene egyik legnagyobb zeneszerzője, legsikeresebb alakja.

⁷ A Ferm együttest 1968-ban alapították a Környei-testvérek, Környei Attila és Környei Csaba. A zenekarban olyan későbbi sztárok játszottak, mint Szikora Róbert (R-GO), Karácsony János (LGT), Menyhárt János (V'Moto-Rock), Kékes Zoltán (Hungaria), Gerdesits Ferenc (Magyar Állami Operaház).

⁸ Szikora Róbert (1953) eMeRTon-díjas zenész, pályafutása a Ferm együttesben kezdődött, majd Fenyő Miklós a Hungaria együttesbe hívta, ahonnan 1982-ben lépett ki, megalapította az R-GO-t, a „Csikidam” stílust megteremtve ezzel.

⁹ Menyhárt János (1952) zenész, zeneszerző. A Ferm együttesben játszott, majd a V'Moto-Rock tagja lett. 1989-ben alapította meg Vikidál Gyulával és Homonyik Sándorral az MHV együttest.

engem és a húgomat is. Azt mondta, tisztességes nők ilyen pályát nem választanak, de én ragaszkodtam hozzá, hogy ezt lehet becsületesen is csinálni, nem kötelező az embernek feladnia a tisztességét.

Attól fogva mindenesetre a Telefongyárban próbálhattunk és minden héten játszottunk is. De az volt a feltétele, hogy valamelyikünknek el kell helyezkednie a gyárban. Végül én kezdtem el ott dolgozni, mivel volt némi afférom a Radnóti gimnáziummal, mert elég sokat hiányoztam és utáltam oda járni az utolsó időben. Jobban tetszett nekem a beatzene, a zenekar meg a fellépések, de ennek ellenére úgy készültem, tanító leszek. A lényeg az, hogy az utolsó félévet a dolgozók gimnáziumában töltöttem, a Teleki Blankában. Nagyon rendes volt az igazgatónk, mert azt mondta: választhatok, hogy vagy megemberelem magamat, vagy mennem kell a gimnáziumból. Ekkoriban jött a képbe Nagy Feró,¹⁰ ő volt az első férjem, és igazolást hamisított nekem. Olyan rafinált volt az osztályfőnökünk, hogy rögtön észrevette, hogy kőbányai pecsét van a zuglói helyett. Így aztán amikor feltették a kérdést, akkor azt választottam, hogy inkább távozom. Egyébként nagyon jó eredménnyel lettem az érettségim, de már a dolgozók gimnáziumában, így elmehettem dolgozni a Telefongyárba. A számlázási osztályon helyezkedtem el, de nem nyolc órában, hanem csak egy hatórás, jelképes munkaidőben. Ez nagyon jól jött nekem, mert így nem voltam közveszélyes munkakerülő. Akkoriban kötelező volt ugyanis, hogy mindenkinek legyen munkahelye. És mivel én a Telefongyárban dolgoztam, tudott működni a zenekar is.

Fernbach Erika:

Hogy találtátok ki az együttes nevét?

Csuka Mónika:

Nem mi találtuk ki, ezt Novai Gabi¹¹ adta. Ő volt a szerelmem Nagy Feró előtt, egy nagyon szép plátói szerelem volt ez. Sokat segített a zenekarnak, rengeteget köszönhetünk neki. Nova megtanított minket sok mindenre, csiszolta a hangszeres tudásunkat, tanácsokat adott, hogy ezt ne így játsszátok, ezt ne úgy. Ő egy csodálatos ember, nem véletlenül lett ekkora sztár.

Fernbach Erika:

Szóval akkor ő nevezte el az első magyar lányzenekart.

Csuka Mónika:

Igen, azt mondta, hogy valami név kéne nektek, amiben a beat szó benne van és még lánynév is. Így jött a Beatrice. A Beatrice tükörfordításban „ütött rizst” jelent, de igazából nekünk csak az számított, hogy benne van a beat szó is, valamint lánynév is.

Fernbach Erika:

Hogy ismerkedtetek meg ezután Nagy Feróval?

Csuka Mónika:

¹⁰ Nagy Ferenc (1946) énekes, színész, dalszövegíró, a Beatrice és az Ős-Bikini frontembere, a magyar rocktörténet meghatározó alakja. Zenekari tevékenysége mellett olyan rockoperákban is szerepelt, mint az *István, a király* (1983).

¹¹ Novai Gábor (1949) énekes, basszusgitáros, zeneszerző, producer, szövegíró. A Generál együttes egyik alapító tagja 1971-ben, 1979-től a Hungariában zenélt, Fenyő Miklóssal elismert szerzőpárost alkottak. A legnépszerűbb sláger, amit ő is énekelt ebből a korszakból a *Casino twist*. 1983-ban a Hungaria feloszlása után a Dolly Roll alapító tagja. 1989-től mint producer és zeneszerző tevékenykedett, zenét írt a Pa-Dö-dönek és a Galla Miklós féle GM49-nek is. 2003-tól a Marót Viki és a Nova Kultúr zenekarral zenél.

Ugyanabba a baráti társaságba járt, ahova mi is. Nagy dumás fiú volt óriási humorral, minden lányt levett a lábáról, köztük engem is.

Fernbach Erika:

A Beatricével próbálkoztatok saját számok írásával is, vagy inkább csak feldolgozásokat játszottatok?

Csuka Mónika:

Hát igen, próbálkoztunk saját szerzeményekkel, de meg kell mondanom őszintén, hogy nem igazából jöttek be, mert amit az emberek nem hallanak nap mint nap a rádióban, azt nem is annyira értik. Ha viszont egy koncerten eljátszottunk egy ismert slágert, például a Csörpi-csip-csip-et¹² vagy bármi mást, annak mindig jobban örültek az emberek. Én mindig is azt gondoltam, hogy az első a közönség, az ő igényeiket kell kielégíteni. Voltak és vannak olyan zenekarok, akik azt mondják, nem kell a közönséggel foglalkozni, nekünk ez a zene tetszik, akkor ezt játszuk. Mi viszont akkoriban nem a gázsira mentünk rá: ha kaptunk a Telefongyárban egy kólát és két darab zsíros kenyeret, az akkora dolog volt, hogy el sem hittük.

Fernbach Erika:

Mikor kaptatok meg az első gázsitokat?

Csuka Mónika:

Várszegi Gábor¹³ ajánlott nekünk elsőként fizetős fellépést. Ő ma már üzletember, de akkoriban a Gemini¹⁴ együttes vezetője volt, a Taurus Gumipari Vállalat kultúrtermében játszottak. Nagyon tetszett neki a Beatrice, így felkért minket, hogy játszunk a Gemini előtt a Gumigyárban. Ő volt első ember, aki százforintos gázsit adott nekünk. Amikor hazavittem, az apám csak nézett... Az ő nyugdíja 1200 forint volt, mi meg hazahoztunk egy fellépésért százszáz forintot? Akkor azt mondtam neki, hogy „Látod apucikám, ezért érdemes művésznek lenni és koncertezni.”

Ez a fellépés azért is jelentett fordulópontot, mert mindez kiderült az Országos Szórákoztatózenei Központnál, azaz az OSZK-nál. Kaptam egy hivatalos levelet, amitől eléggé megijedtem, mert mi nagyon szigorúan nevelt lányok voltunk, nem fordult elő korábban, hogy bármilyen ügyünk legyen egy hatósággal. Én végül fogtam magam, és bementem a hivatalba. Az akkori igazgatóval beszéltem, aki azonnal letorkolt: „Hogy gondolja, hogy maguk csak úgy föllépegetnek?”. „Miért – kérdeztem vissza –, mit kéne csinálnunk?” Kiderült, hogy először vizsgát kellene tennünk az OSZK-nál, amiről addig persze fogalmunk sem volt. Azt mondta az igazgató, hogy nincsen regiszterszámunk, amit csak akkor kaphatunk meg, miután egy bizottság előtt bebizonyítottuk, hogy tudunk játszani. De hát mi tanultunk zenélni – válaszoltam neki, amire rögtön érkezett a felelet: „Hát persze, hogy tanultak, ez a minimum, ezért állnak a színpadon.”

A Szófia utcába kellett zenekari gyakorlatra járni, lehetett választani különböző szakirányokat, volt aki klarinétszakra ment, volt aki dzsessz-szel foglalkozott. Én

¹² A *Chirpy Chirpy Cheep Cheep* című számot Lally Scott vette fel 1971-ben, és a Middle of the Road zenekar tette világhírvé, 1971 júniusában, amikor listavezető lett az angol slágerlistán.

¹³ Várszegi Gábor (1948) basszusgitáros, a Gemini együttes egyik alapító tagja, 1965-től 1979-ig játszott az együttesben. Később gazdasági tevékenysége került előtérbe, 1984-ben megalapította a Fotex céget, a rendszerváltás után a leggazdagabb magyarok között tartják számon.

¹⁴ Gemini együttes: 1965-ben alakult zenekar, az első felállásban tagjai: Bardóczi Gyula (dob), Németh Dezső (szólógitár), Pusztai István (ritmusgitár), Szabó György (ének) és Várszegi Gábor (basszusgitár). 1976-ban adták ki nagylemezüket *Gemini* címmel.

mindenképpen a beatet erőltettem, mígnem végül beleegyezett az OSZK igazgatója is, hogy jól van, ha ennyire a beatzenét akarunk csinálni, akkor legyen úgy, menjünk zenekari gyakorlatra a zenész, zenekarvezető Stark Tiborhoz.¹⁵ Így már belementem, és be is jártunk rendesen Tiborhoz a Szófia utcába. Nagyon jól kijöttünk vele, amikor játszottuk, hogy „*Close your eyes and I kiss you...*”,¹⁶ sokszor ő hozta az ütemet, és biztatott minket: nagyszerű a tempó, csináljátok lányok! Jártunk oda vagy fél évig, aztán úgy gondoltam, már eleget tudunk, többet nem jövünk. Végül megkaptuk a regisztrert és jó napot kívánok. (*Nevet.*)

Fernbach Erika:

Időben nagyjából hol járunk?

Csuka Mónika:

1970–71 környékén. Mindeközben átalakult a zenekar, megérkezett Nagy Kati.¹⁷ Sajnos ő ma már nincs közöttünk. Kati billentyűsként került a Beatricébe, mert Mózes Kati kilépett a zenekarból, azt hiszem egyetemre ment valahová, neki már nem fért bele az életébe a zenélés. Igazából ebben az összeállításban 1972-ig működött a zenekar.

Fernbach Erika:

Mi változott ekkor, miért nem működött tovább a Beatrice lányzenekarként?

Csuka Mónika:

Feróval már együtt jártunk ebben az időben, és ő tulajdonképpen aknamunkát végzett a lányok ellen, hogy mit ne mondjak. (*Nevet.*) Állandóan azt mondogatta, hogy sokkal jobb fiúzenészeket ismer, és ajánlott is néhányat a zenekarba, például Samukát,¹⁸ aki a P. Mobil együttesbe ment később gitározni, meg Temesvári Pepót.¹⁹ Azt mondta, jó zenészek kellenének a zenekarba, amibe én végül belementem, de ahhoz ragaszkodtam hogy a húgom maradjon a dobos. Ez lett végül a legelső borzalmas konfliktusom, mivel választani kellett a testvérem és az együttes között. Végül a zenekar úgy döntött, hogy jöjjön Barille Pasquale,²⁰ aki az R-Go-ban is dobolt, mert ő mennyire jó zenész. Szerencsére Mary elment a Volán Rt nevű zenekarba, majd Szigeti Edittel,²¹ Nagy Katival és Fáy Krisztával²² megalapították a Vadmacskák lányzenekart. Ekkor megnyugodtam, hogy megtalálta a helyét, de abban az időben óriási lelki bánatot okozott nekem, hogy a Beatricéből mennie kellett.

Fernbach Erika:

Nem volt ebből konfliktus köztetek?

¹⁵ Stark Tibor (1933–2007) zeneszerző, dzsesszzenész, trombitaművész, zenetanár, karmester. Évtizedeken keresztül a magyar dzsessz meghatározó alakja.

¹⁶ A Beatles *All my loving* című 1963-as számának kezdő sorai.

¹⁷ Nagy Katalin (1954–2010), zenész, énekes, a Beatrice mellett játszott Radics Béla Tűzkerék nevű zenekarában (1971), majd 1975-től megalapította a Kati és Kerek Perec nevű zenekart Kiss Ernővel.

¹⁸ Bencsik Sándor (1952–1987) gitáros, zeneszerző, beceneve Samu. A Beatrice után a P. Mobilban játszott, illetve annak előzményében a Gesarolban. 1980-ban lépett ki a P. Mobilból és Cserhádi Istvánnal együtt megalakította a P. Box zenekart.

¹⁹ Temesvári András „Pepó” (1951–1985) basszusgitáros. A Beatrice után Bódy Magdi együttesében is játszott, 1985-ben autóbalesetben elhunyt.

²⁰ Barille Pasquale (1948) magyar-olasz származású dobos, aki a Beatricét követően az R-GO-ban játszott a nyolcvanas években.

²¹ Szigeti Edit szólógitáros, képzőművész. A Vadmacskák alapító tagja. 1975-től a Generálban is játszott (leginkább vokálozott, kevésbé gitározott), majd pedig a Gemini együttesrel dolgozott.

²² Fáy Krisztina csellista, elektromos csellós, basszusgitáros. Zenekarai: Vadmacskák, Ex VÉR együttes, Szintézis.

Csuka Mónika:

Nem, nem volt semmi. Talán a szüleim egy kicsit rosszul vették, de hát a szülőknek mindkét gyerekük fontos.

Fernbach Erika:

Az átalakulás után te még a Telefongyárban dolgoztál?

Csuka Mónika:

Nem, csak addig voltam a Telefongyárban, amíg kellett, utána nem is tudom, mi lett az ottani cuccal, istenbizonnyal nem emlékszem rá. Mi ebben az időben ifjúsági parkokban és ifjúsági klubokban léptünk fel, például a Kőbányai Ifjúsági Klubban.

Fernbach Erika:

Ekkor már te voltál az egyetlen női tagja a zenekarnak?

Csuka Mónika:

Igen, csak én maradtam, miközben Feró is belépett a Beatricébe. Ő az elején nem volt egy jó énekes, néha mondtam is neki: Ferike, hamis vagy! Ezt mindig visszautasította, de én képzeltem zenészként azért hallottam. Ami nagyon tiszteletre méltó a Feróban, hogy elementáris munkával állandóan gyakorolt, éjjel-nappal. Végül megtanult énekelni, és aztán már rendben volt a dolog.

Fernbach Erika:

Az új tagokkal már elkezdtetek saját számokat írni?

Csuka Mónika:

Még nem, mert nem igazán voltak adottak a lehetőségek, nagyobb sikere volt annak, ha éppen aktuális nyugati slágereket játszottunk, mintha megpróbáltunk volna egy saját dalt berakni a műsorba. Persze próbálgattuk azért, mi is szerettünk volna a rádióba bekerülni és továbblépni, de igazából azzal, hogy a lányzenekar megszűnt, eltűnt az akkori Beatrice különlegessége is. Egy együttes lettünk a sok ezer közül, mert abban az időben minden gimnáziumnak volt egy-egy zenekara.

Fernbach Erika:

Végül a *Csak egy szót* című számmal bekerültetek a rádióba.

Csuka Mónika:

Igen, a *Csak egy szót* játszotta először a rádió, de azt hiszem ez már 1976-ban volt. 1975-ben született meg a kislányunk, Gabi. A terhesség és a szülés nekem nagy kihagyás volt, utána pedig elhívtak a Mikrolied Vokálba²³ énekelni.

Fernbach Erika:

Tehát ekkor egyszerre két zenekarban is benne voltál.

Csuka Mónika:

²³ A Mikrolied Vokál együttes 1972-ben tűnt fel a *Ki mit tud?*-on, első felállásában Herczku Annamária, Várszegi Éva és Selényi Hédi szerepelt. Legnagyobb sikereiket a Generál együttesrel érték el. A Mikrolied Vokál együttesben énekelt többek között Bódy Magdi és Szigeti Edit is.

Igen, párhuzamosan ment a kettő, egyszer mentem a Mikrolieddel, máskor pedig a Beatricével. Utóbbinak azért mindig igyekeztem ott lenni a koncertjein, de előfordult, hogy három hétre kimentünk a Mikrolieddel turnézni Lengyelországba, és akkor kihagytam a Beatrice fellépéseit. Ez nagyon jó alkalom volt arra, hogy Feró többet énekelhessen, nagyon sok szólószáma volt.

Fernbach Erika:

A Mikrolieddel elég sokat koncerteztetek külföldön: miért nem a hazai pályára, Magyarországra koncentráltatok az együttesel?

Csuka Mónika:

Nagy dolog volt a Kádár-rendszerben, ha valaki külföldön felléphetett. Mi nem vendéglátózni mentünk, nem úgy nézett ki egy turnénk, hogy órák hosszat játszottunk valahol. Mi műsorokban léptünk fel. Voltunk például Gdanskban egy három hetes fesztiválsorozaton, de az NDK-televízióban is játszottunk.

Fernbach Erika:

Hogy sikerült ezeket a külföldi turnékat leszervezni?

Csuka Mónika:

Szigeti Edit barátnóm, egy nagyon agilis hölgy, ő volt a vezetője az együttesnek, a harmadik tag Herczku Mari²⁴ volt és General Girls néven léptünk fel külföldön. Edit szervezte a fellépéseket az Interkoncerten keresztül, én ebbe nem folytam bele, csak mentem próbálni és a koncertekre, amikor hívtak.

Fernbach Erika:

Sem a Beatricének, sem a Mikroliednek nem jelent meg lemeze...

Csuka Mónika:

Igen, mert nem engedték. Nagyon sok tehetséges zenekarnak nem jelenhetett meg lemeze. Volt három szólóénekesnő Koncz Zsuzsa, Kovács Kati meg Zalatnay Sarolta.²⁵ Később, 1977-ben még bevették a csapatba Szűcs Jutkát²⁶ és Katona Klárit,²⁷ aztán kifűjt, ők voltak a szólisták. A zenekarok közül pedig az LGT-nek, Neotonnak és még pár együttesnek volt lehetősége arra, hogy lemezt készítsen.

Fernbach Erika:

Mindez egy emberen múlt, Erdős Péteren?²⁸

²⁴ Herczku Annamária vokalista a Mikrolied zenekarban, a Generál együttes nagy sikert aratott lemezein is szerepel, gyakran léptek fel a Generállal.

²⁵ Koncz Zsuzsa (1946), Kovács Kati (1944) és Zalatnay Sarolta (1947) a „beatlányok”; a korszak három támogatott előadóművésze, akik szólóénekesnőként működtek.

²⁶ Szűcs Judit (1953) énekesnő, a magyar diszkókirálynő, a hazai könnyűzene kiemelt énekesnője volt a korszakban. Karrierjében a nagy áttörést 1977-es Metronóm '77 fesztivál jelentette, elsősorban a 1970-es évek végén és az 1980-as években volt sikeres.

²⁷ Katona Klári (1953) eMeRTon-díjas énekesnő. Ő volt az első női előadó, akinek a magyar könnyűzene négy nagy emblemikus énekesnője – Kovács Kati, Zalatnay Sarolta, Koncz Zsuzsa és Harangozó Teri – után önálló nagylemeze jelent meg.

²⁸ Erdős Péter (1925–1990) jogász, menedzser. 1968-tól a Magyar Hanglemezgyártó Vállalatnál jogtanácsos és a sajtóosztály vezetője, pozíciójánál fogva a magyar könnyűzene nagy hatalommal felruházott működtetője, formálója volt.

Csuka Mónika:

Igen, ő döntött abban, hogy kinek jelenhetett meg lemeze, és kinek nem. Ilyen idős fejjel már azt mondom, hogy valahol akkora igazságtalanság volt a sorstól vagy a jó Istentől, hogy ez így megtörténhetett. Hogy egy ember ilyen szinten befolyásolta mások, rengeteg zenész életét. Sokan a *Gyere kislány, gyere* című számunkat tartják Magyarország első diszkóslágerének. Ekkor már nem csak egy dalunk volt, hanem inkább öt vagy hat. Ha azt mondták volna, hogy vegyetek fel egy lemezt, akkor megcsináltuk volna. A zenét én írtam, Feró pedig a szövegeket. Tehát csinálhattunk volna sokkal több dalt, de egyszerűen nem jött össze.

Fernbach Erika:

A Beatricénél egyébként hogy történt a stílusváltás? Beatzenekarként indultatok, aztán egyszer csak a legelső diszkóslágerrel jelentkeztetek.

Csuka Mónika:

Ez talán a Mikrolied hatásának is köszönhető, nagyon jó vokálcapat voltunk. 1977-ben minket kértek föl, hogy legyünk a vokálénekesnői a Metronóm '77 fesztiválnak. Hozzánk csatlakozott még Szánti Judit,²⁹ akinek szintén fantasztikusan jó mély hangja van, így négyen nagyon remekül kiegészítettük egymást. Illetve én mindig azt mondtam, hogy olyan hangzást szeretnék elérni, mint az amerikai néger vokálok. Nem akarom szegény Harmónia-vokált bántani, mert ők is gyönyörűen énekeltek, de ott ültek, kötögettek, utána jött egy rész, hogy lállá, és visszaültek. Na, ezt ne. Én azt akartam, hogy tényleg szólaljon meg rendesen.

A Mikrolieddel meghívtak minket egy Máté Péter-lemezre,³⁰ ekkor készítette Zalatnaynak a *Mindig kell egy barát* című albumot, itt is vokált énekelünk. Máté Peti nagyon sokat segített nekünk, mert ő egy zseniális zenész volt, és rögtön megérezte, hogy itt egész jó hangok vannak. Mindezek a zenei hatások átalakították a Beatricét is.

Fernbach Erika:

Tehát a Mikrolied rendkívül meghatározó volt számotokra ebben az időszakban. Vokáloztatok, és ennek segítségével kerülhettetek fel lemezekre is.

Csuka Mónika:

Igen, nagyon sokszor minket hívtak, mert tudták, hogy ha élénk tolnak egy kottát, akkor egy pillanat alatt leolvassuk, nekünk ez nem volt probléma. De ha nem volt kotta, akkor hallás után is bármit elénekelünk, nagyon profik voltunk, sokan szerettek velünk dolgozni. (*Nevet.*) Közben azért nevetek, mert eszembe jutott, hogy olyan édes volt Bangó Margit.³¹ A nyolcvanas években sokat léptünk fel együtt és amikor kérdezte tőle a kísérő zongorista, hogy „Művésznő, hol a kottája?”, mindig az felelte: „Kotta? Milyen kotta, gyere utánam!” – és elkezdett énekelni.

Fernbach Erika:

A Beatricével, ahogy arról volt is már szó, a *Gyere kislány, gyere* lett az első nagy slágeretek, hogyan született a dal?

²⁹Szánti Judit énekes, gitáros, dalszerző. 1966-tól aktív zenész, 1967-ig a Thomastic, 1967 és 1969 között a Pincszínház, 1973-tól 1975-ig között a Vadmacskák, 1975 és 1977 között a Mikrolied vokál, 1977–78-ban a Volán Rt. tagja volt. 1979-ben játszott az Evitanban, 1981-től szólóénekes. Az 1981-es Disco Party (hangutánzó) nagylemezen két dalt adott elő.

³⁰Máté Péter (1947–1984) énekes, zeneszerző, számos magyar sláger szerzője. Az *Elmegyek* című dala Sylvie Vartan francia énekesnő előadásában világsláger lett.

³¹Bangó Margit (1950) Kossuth-díjas előadóművész, a magyar nóta egyik legnépszerűbb előadója.

Csuka Mónika:

Mindig úgy készültek a dalaink, hogy én elkezdtem írni gitáron a zenét, és amikor megvolt a dallam, angol kamuszöveget énekeltünk rá. Mivel ekkoriban kevesen tudtak angolul, teljesen gátlástalanul hadoválhattunk, én mondjuk a gimnáziumban is spanyolul tanultam.

Tehát megírtam a dallamot, Feri írt rá szöveget. Emlékszem, a *Gyere, kislány gyere* esetében épp a „*Come on baby, come on!*”-t énekeltük. Mondtam Ferónak, hogy próbáljuk meg magyarul: énekeljük azt, hogy gyere. Beleegyezett, és tényleg nagyon jól hangzott a szöveg magyarul. Ami még fontos, hogy az akkori zenekar fantasztikus zenészekből állt. Ha ők nem olyan jók, akkor nincs úgy meghangszerelve az a dal, és írhat egy zeneszerző vagy szövegíró bármilyen számot, abból nem lesz semmi, ezért nagyon fontos a hangszerelés.

Fernbach Erika:

Miután elkészült a dal, hogyan lett belőle sláger?

Csuka Mónika:

Meghívtak bennünket a *Tessék választani* című műsorba, ahová pályázat keretében lehetett bejutni. Óriási szerencsénk volt, hiszen egy-egy pályázatra beküldtek nagyjából kétszáz dalt, és beválasztottak húszat. Mi bekerültünk, B. Tóth Lacinak³² nagyon tetszett a *Gyere kislány, gyere*, ami azért is volt nagyon fontos, mivel ő olyan diszkós ikon volt, mint Cintula.³³ Elkezdte a rádióban játszani a számunkat és nagyon sikeres lett. Ekkor jött a televízió, az *Egymillió fontos hangjegy* című műsorba hívtak minket, fölvtették a dalt és ott is nagy sikere lett. Egy ilyen műsort megnézett öt-hatmillió ember, úgyhogy széles nyilvánosság elé kerültünk, ami egyrészt nagy szerencse volt a számunkra, emellett nagyon nagy felelősség is, mert ha az ember valamit rosszul csinál, akkor ennyi ember előtt bukik el.

Fernbach Erika:

Ekkor úgy tűnt, éppen felfelé ível a zenekar, jöttek a sikerek, rádió- és televíziófellépések, 1977-ben mégis feloszlott a Beatrice.

Csuka Mónika:

Ennek az volt az egyik előzménye, hogy behívott Erdős Péter a Hanglemezgyárba. Bementem és a megbeszélés során összevissza beszélt, semmi konkrétumot nem mondott, de az is elhangzott, hogy maguknak tulajdonképpen lemezük is lehetne, és húzta-halasztotta a megbeszélést. Végül arra jutott, hogy felhívja Bolbát,³⁴ és ott előttem azt mondta a kagylóba, hogy játsszák többet a számunkat. Miután letette, akkor arra gondoltam, hogy itt így működnek a dolgok? Az ember kidolgozza a szívét-lelkét és akkor csak egy telefonhívás és többet játsszák a dalunkat a rádióban?

A se vége, se hossza találkozó után megkért, hogy menjek vissza a következő héten kedden, hogy átbeszéljük a dolgokat. A munkaidő általában ötíg tartott ekkoriban, Erdős viszont azt mondta hogy öt óra után menjek fel hozzá a Hanglemezgyártó Vállalathoz és akkor megbeszélünk mindent. Nekem az volt az érzésem, hogy valamit akar tőlem, mert megfogta a kezemet, és nem akarta elengedni. Mindezt Ferónak is elmondtam.

³² B. Tóth László (1947) szerkesztő a Magyar Rádióban, 1982-től a *Poptarisznya* című műsor szerkesztő-műsorvezetője. 1998 és 2002 között a Calypso rádió főszerkesztője.

³³ Keresztes Tibor „Cintula” (1944). Rádiós műsorvezető, az első, meghatározó lemezlovasok egyike. A Magyar Televízióban az első könnyűzenei műsort vezette, a *Tapsifülest*, majd az *Egymillió fontos hangjegy*et.

³⁴ Bolba Lajos (1931) karmaster, zenei rendező. A Magyar Rádió Szórakoztatózenei Osztályának egykori vezetője. Zenei rendezőként számos zenei műsorban, hanglemezen, filmben és színdarabban is közreműködött.

Így aztán úgy döntöttem, hogy a következő találkozóra magammal viszem a kislányomat is, gondoltam, Erdős csak nem ugrik nekem, ha ott van ő is. Amikor bementem hozzá, teljesen le volt döbbenve, felháborodva kérdezte tőlem, ezt a gyereket hogyhogy idehozta? Azt válaszoltam, hogy a bölcsődéből kiadták, nem tudok vele mit csinálni, nem tudtam kire hagyni ma délután. Ez a találkozó öt percig tartott, aminek a végén azt mondta, hogy én nem tudok magának mit mondani, majd meglátjuk. Ezután két-három hónap múlva hallom, hogy a Neoton Együttes nagy diszkólemezt ad ki, így aztán mindent azonnal értettem. Azt hiszem, erről nagyon sok énekesnő mesélhetne, én azonban nem voltam hajlandó lefeküdni a szereposztó díványra. Ennek ellenére természetesen a Neont egy nagyon profi együttesnek tartom.

Ezután eléggé elkeseredtünk. Úgy éreztük, hiába dolgozunk, nincs értelme a munkánknak. Akkor kitaláltuk, hogy egy rocklemezt kellene csinálni, mert azt jobban szeretik az emberek, de ez már nem jött össze ezzel a felállással. Akkor Gidófalvy Attila,³⁵ Fischer Laci³⁶ és Donászy Tibi³⁷ voltak az együttesben. A Beatrice akkori feloszlásának több zenekar örülhetett, mert Donászy ment az Eddába, Fischer Laci Balázs Fecóhoz a Korálba, Gidófalvy meg Szigeti Ferihez a Karthagóba. Nagyon nehéz időszak volt ez, Feróval is küzdöttünk, ekkor én úgy gondoltam, hogy hagyjunk abba mindent. A zenekartól is, ágytól, asztaltól is, elváltunk.

Fernbach Erika:

Mit gondolsz, ha Erdős Péter nem így dönt, és megjelenik lemezetek, akkor másképp alakult volna a pályád, karriered íve? Mennyiben volt ez valós fordulópont?

Csuka Mónika:

Ez biztos, hogy fordulópont volt az én utamban. Most nem akarok azzal a zenészek között gyakran dívó fordulattal jönni, hogy bezzeg ha Nyugatra születünk, minden más lett volna. Én voltam Nyugaton játszani, ott is megtörténhetnek borzasztó dolgok, ott sincs igazából garancia arra, hogy egy tehetséges előadó vagy zenész valóban sikeres legyen. Igazából azt sajnálom, hogy a hetvenes években nem jelenhetett meg Beatrice-lemez, leginkább a kollégáim miatt tölt el ez rossz érzéssel, valamint a rengeteg befektetett munka és az elveszett lehetőség miatt.

Ezért is vagyok nagyon hálás, hogy 1990-ben megjelent végül a lemezem, mert amikor elkészült a felvétel, akkor én egy dolgot kértem a Proton kiadó vezetőjétől, Enyedi Ernőtől.³⁸ ugyanazt a reklámot és lehetőséget kapjam meg, mint ami Homonyiknak,³⁹ Szinetár Dórának⁴⁰ és Demjénnek⁴¹ jár. Ha ezt megkapom és megbukom, akkor azonnal abbahagyom a szakmát. Ezt egyszer ki kellett próbálni és nagyon örülök, hogy sikerült. Én nem vágytam még több aranylemeze, csak egyre. Persze az fontos, hogy azok a dalok, amiket írok, tetszenek a közönségnek. A kiadott lemezek megvannak, nekem ennyi elég.

³⁵ Gidófalvy Attila (1952) zenész, zeneszerző. A magyar rocktörténet egyik megkerülhetetlen alakja, a Karthago, a Lord, a Fáraó és még sok egyéb más zenekar billentyűse.

³⁶ Fischer László zenész. A Korál együttes mellett a Tunyogi Rock Bandben gitározott. Tunyogi Péter halála után a Zöld a Bíbor Bandet alapította meg, majd 2010-ben a Korál Forever nevű zenekart.

³⁷ Donászy Tibor (1955) zenész, olyan együttesekben dobolt, mint az Edda Művek vagy a P. Mobil.

³⁸ Enyedi Ernő billentyűs, majd a Proton kiadó vezetője, Csuka Mary férje.

³⁹ Homonyik Sándor (1953) eMeRTon-díjas énekes, gitáros, legnagyobb slágere az 1990-es *Álmodj királylány*.

⁴⁰ Szinetár Dóra (1976) énekesnő, Jászai-Mari-díjas színésznő. 1990-ben jelent meg *Dóra* című lemeze, amely hatalmas siker lett.

⁴¹ Demjén Ferenc (1946) Kossuth-díjas zenész, dalszerző. A Bergendy együttesben zenélt, valamint emellett dalokat is szerzett, a V'Moto-rock zenekar alapítója. Szólókarrierje is jelentős, a magyar könnyűzene legfontosabb személyiségeinek egyike.

Fernbach Erika:

Mihez kezdte miután a Beatrice felozlott és Feróval is elváltak? Milyen terveid voltak a következő időszakra?

Csuka Mónika:

Az volt a tervem, hogy szólóénekesnő leszek. Nem akartam többé a lány lenni, aki a Beatricében énekel, a nevemet szerettem volna használni, Csuka Mónikaként méretni meg magam. Szólistaként folytattam tehát, és a Bergendyben játszottam egy darabig. A zenekarral egy hónapra kijutottunk Nyugatra: Nyugat-Németországban, Helgoland szigetén játszottunk. De aztán úgy gondoltam, jobban járnék, hogy ha szólóban énekelnék. Akkor Korda Gyuri⁴² fölkerít, hogy énekeljük el a *Szerelem él* című dalt.

Nagyon-nagyon nehéz volt, hogy ez, és nem Gyuri miatt. Róla csak jót tudok mondani, soha nem akart velem kikezdeni, soha nem akart tőlem semmit, ő egy nagyon rendes kolléga volt. A nehézséget egy korábbi konfliktus okozta: július 1-től voltunk Helgolandon a Bergendy együttesével, és közben az én blues-dalomat beválogatták a *Tessék választani* című műsorba, június 26-án lett volna az előadás. Ez egy nagyon jól sikerült szám volt, nagyszerű hangszereléssel, amit a Bergendy együttes játszott föl. De megváltozott hirtelen a műsor időpontja, átrakták júliusra. Bementem Bolba Lajoshoz, és jeleztem neki, hogy én júliusban Nyugat-Németországban leszek a Bergendyékkel. Erre csak annyit mondott: „Igen? Akkor te most egy darabig nem fogsz énekelni.” Úgyhogy 1978–79-ben kitiltott a rádióból, egészen 1980 elejéig. Bármit adtam be, mindent kidobtak.

Amikor Korda Gyuri felkerít, hogy közösen énekeljük el a *Szerelem él* című számot, megkérdezte, hogy miért haragszik rám Bolba? Mondtam, hogy szerintem azért, ami történt a Bergendyvel. Ekkor ő megpróbálta elintézni, hogy felvehessük a dalt, és ez végül sikerült is neki, így született meg *A szerelem él*, ami Chris Normann⁴³ Suzy Quatro⁴⁴ *Stumblin' In* című dalának magyar változata. Aztán 1980-ban én kimentem Nyugat-Németországba egy évre.

Fernbach Erika:

Ez egy meghívás volt?

Csuka Mónika:

Ezt a munkát a sógorom intézte a MACIVÁn⁴⁵ keresztül, mivel egy nagy magyar delegáció kiutazott az NSZK-ba, tizenegy hónapra. Egy háromezer fős hatalmas cirkuszt állítottak fel a MACIVA művészei számára, a legnagyobb nevek léptek fel ott, valamint a Filmgyártól érkezett négy kaszkadőr és mi is. Ez egy western falu volt Pirmasens mellett, oda jártak szórakozni a környékbeli emberek. Mi a Western Theaterben szerepeltünk, mindig három számot énekelünk a műsor elején és három számot a végén. Nagyon kemény munka volt, nem volt egy szabadnapunk sem, megállás nélkül ment a műsor: 10, 16 és 18 órakor – ezek voltak az előadás kezdések és folyamatosan dolgoztunk, egy perc szabadidő nélkül. De kaptunk 100 márkát naponta, ami óriási összeg volt nekünk, ez tartotta bennünk a lelket. Én a szövetkezeti lakásom első részletét ebből a pénzből tudtam befizetni.

⁴² Korda György (1939) énekes, a magyar tánczene legismertebb előadóművésze.

⁴³ Chris Norman (1950) brit zenész és dalszerző, a Smokie nevű zenekarban játszott, ám igazán nagy sikereket az 1980-as években ért el szólóénekesként, átütő slágere az 1986-os *Midnight Lady* volt.

⁴⁴ Suzy Quatro (1950) amerikai énekesnő és dalszerző, az első női basszusgitáros és előadó, aki átütő sikert ért el az 1970-es években. Egyik legnagyobb slágere Chris Normannal az 1979-es *Stumblin' In* volt.

⁴⁵ MACIVA: a Magyar Cirkusz és Variété vállalat rövidítése.

Fernbach Erika:

A lányodat is magaddal vihetted?

Csuka Mónika:

Nem, sajnos őt nem tudtam vinni.

Fernbach Erika:

Nem engedték vagy más oka volt ennek?⁴⁶

Csuka Mónika:

Nem, akkor úgy volt, hogy iskolába készült volna, és Feri ragaszkodott hozzá, hogy itthon maradjon. Az anyósomnak mondtam, hogy nagyon szeretném, ha Gabi kijöhetne hozzám. Végül ő elhozta Nyugat-Németországba, és együtt maradhattunk, körülbelül öt hónapig, a megbízás végéig kint volt velem.

Fernbach Erika:

Miután visszatértél a nyugat-németországi kitérő után Magyarországra 1981-ben, megpróbáltad folytatni a szólókarriered?

Csuka Mónika:

Igen, akkor voltak az úgynevezett „haknibrigádok”, de ennek olyan negatív hangzása van, mivel léteztek valóban nagyon alacsony színvonalú haknibrigádok, és voltak olyanok, amelyekben az ország legnagyobb művészei szerepeltek. Én olyan szerencsés helyzetbe kerültem, hogy az utóbbiakkal dolgozhattam, tulajdonképpen csak és kizárólag azért, mert le tudtam kísélni magam egy szál gitárral. Abszolút mozgatható voltam, nem kellett egy külön zongorakísérő mellém. Elkezdtem a műsort egy szál gitárral, énekeltem tizenöt-húsz percet, beültem a kocsiba és átmentem a következő faluba, ismét elkezdtem a műsort, és így tovább. Volt, hogy napi öt-hat előadásunk is volt. Olyan művészekkel, sztárokkal dolgozhattam együtt, mint Kabos Laci,⁴⁷ Lórán Lenke,⁴⁸ Korda Gyuri, Koós Jancsi.⁴⁹ Szántó Károly nótáénekesnek nagyon sokat köszönhetek, ő nagyon rendes volt velem. A művészek mindig váltogatták egymást, most Keleti Palival megyek egy hónapig, most Szántó Károllyal, majd Liliom Károllyal, és így tovább... Szántó Karcsi azt mondta, hogy a Csukának mindig itt kell lennie, mert neki gyereke van, egyedül tartja el a lányát. És ez így is volt, nagyon hálás vagyok neki ezért. Mindaddig felléptem a haknibrigáddal, amíg meg nem ismertem az én csodálatos belgyógyász férjemet, dr. Soós Lászlót, akivel már 33 éve élünk együtt.

Fernbach Erika:

Az új kapcsolatot, majd házasság ellenére folytatódott tovább az előadóművészi tevékenységed?

Csuka Mónika:

Igen, egészen addig, amíg 1986-ban megszületett a kislányunk, Mercédesz. Ekkor mondta azt a férjem, hogy már elég volt ebből, abba kell hagynom, nem vagyunk erre ráutalva, most már gondolkozzunk nagylemezben. Meg is írtuk a lemezt, de Magyarországon még mindig csak a Hungarotonon keresztül jelenhettek meg a felvételek. A sógorom, Enyedi

⁴⁶ A Kádár-rendszerben a disszidálást gyakran a családok szétválasztásával próbálták elkerülni, gyerekek nem utazhattak a szülőkkel, házastársak nem mehettek együtt Nyugatra, stb.

⁴⁷ Kabos László (1923–2004): Jászai Mari-díjas színész, komikus.

⁴⁸ Lórán Lenke (1927–2017) Jászai Mari-díjas színésznő, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja.

⁴⁹ Koós János (1937) énekes, humorista, színművész.

Ernő, aki egy elég agilis ember, a Jugoszláv Kereskedelmi Központtal nagyon jó kapcsolatot épített ki. Ebben az időben már más szelek fűjtak, a rendszerváltás elején jártunk. Kaptunk egy ajánlatot a belgrádi rádió és televízió két nagyfőnökétől, hogy ha adunk nekik birkákat, akkor ők legyártatnak 10.000 darab lemezt a jugoszláv hanglemezzgyárban, vagyis afféle barter üzletet ajánlottak. Jugoszláviában egyben volt a televízió, a rádió, a hanglemezzgyártó vállalat, így közösen döntöttek. Sokat köszönhetek Kovács Károly vajdasági menedzsernek is, aki intézte a dolgainkat még a belgrádi Nemzetközi Táncdalfesztiválra is kijuttatott. Végül így készült el a *Hééé!* című nagylemezem, ami óriási nagy dolog volt, miután kiadtuk, Vitray Tamás meg is hívott a *Terefere* című műsorába. Igazából neki az volt az érdekes, hogy birkáért cseréltük az albumot. Hálás vagyok neki a meghívásért, mert nagyon nézett volt akkoriban a műsora, így sokakhoz eljutott a lemez megjelenésének híre.

Fernbach Erika:

Milyen volt a nagylemez fogadtatása?

Csuka Mónika:

Megjelent a Vajdaságban, és itt Magyarországon is, emlékszem a Keravill árulta. Bevallom őszintén, hogy nem valami nagy példányszámban ment el. Nem volt a lemeznek marketingje, mivel ehhez nem is nagyon értek, és azt hiszem egy előadónak vagy egy szerzőnek nem is ez a dolga. Ez egy külön szakma. A lényeg az, hogy ezután az album után ismét belevágtunk, hogy nagylemezt készítsünk, ez lett a *Szédülj el!*, ami 1990-ben jelent meg. Életem legnagyobb öröme, hogy aranylemez lett, 96.000 példányban kelt el, majdnem platina lett belőle. Ez nagyon helyretette az önbecsülésemet.

Fernbach Erika:

Visszakanyarodva egy kicsit az időben: 1978-ban Nagy Feró újraalakította a Beatricét, és megtartotta a zenekar korábbi nevét, holott ez már egyáltalán nem a lányokból álló beatzenekar volt.

Csuka Mónika:

Igen, érdekes hogy nagyon ragaszkodott a névhez, én nem értettem hogy miért, de talán azért döntött így, mert ez már bejáratott név volt, nem kellett mindent előlről kezdeni. Feróra én egyáltalán nem haragszom, sokszor a bulvárújságírók nem azt írták meg, ami valójában történt vagy elhangzott. Én nagyon tisztetem Feró kitartását, amiben lehet, hogy része van a székely származásának is. A lényeg az, hogy nagyon tud harcolni és ez elismerésre méltó.

Fernbach Erika:

Mit gondolsz, az hogy a Beatrice az újraalakulása után a tilt és túrt kategória között helyezkedett el az aczéli kultúrpolitikában, befolyással volt a te pályádra, a karriered alakulására?

Csuka Mónika:

Nem, mi teljesen szétváltunk. Igazából csak a gyerek miatt tartottuk a kapcsolatot, csak miatta találkoztunk időnként. Feró édesanyja sokat segített nekem, amikor még rengeteg fellépésem volt, ő vigyázott a kislányunkra, Gabira.

Fernbach Erika:

Volt még egy együttes, amivel felléptél, a Sakál Vokál.

Csuka Mónika:

Jaj, azt nagyon szerettem! (*Nevet.*)

Fernbach Erika:

Erről az együttesről nagyon kevés információ lelhető fel, miközben a zenekar neve ma már szólásként is gyakran elhangzik. Mit lehet tudni a formációról és honnan jött a zenekari név?

Csuka Mónika:

Ez már egy kész zenekar volt, amikor én beléptem. A BME E-épületnek,⁵⁰ ami egy nagyon kiemelt komplexum volt, a Sakál Vokál volt az egyik zenekara. Az úgynevezett bár részben játszottak, ami egy elég nagyméretű helyszín volt, habár a név nem erre utal. Egy színpad volt felállítva, és csak a kiválasztottak jöhettek be, zenészek, fontos emberek mulattak ott. Mi voltunk a zenekar, akik játszottuk az aktuális slágereket. Nagyon jó zenekar volt, dr Széll András orvos doktor volt a vezetője. Basszusgitáron játszottam, mivel azt mondták, én vagyok a magyar Suzy Quatro.

Fernbach Erika:

Mennyire voltál ennek tudatában? Vagy ez csak rád ragadt?

Csuka Mónika:

Én szerettem volna az lenni, és nagyon örültem, amikor a környezetemből is egyre többen mondták hogy te vagy a magyar Suzy Quatro. Egyrészt ez onnan is táplálkozott, hogy játszottunk tőle egy csomó dalt, ezekben eleve én basszusgitároztam. Igazából az akkori állapotomhoz, érzéseimhez nagyon jól passzolt ez a zene, megtaláltam magam benne.

Fernbach Erika:

Visszakanyarodva a rendszerváltáshoz, látszik, hogy nagy fordulatot hozott a pályád során.

Csuka Mónika:

Igen, ez nekem óriási lehetőség volt. Azonban ekkor már 38 éves voltam, és inkább arra koncentráltam, hogyan tudnám továbbadni a tudásomat, így megalapítottam a Csuka Mónika Énekiskolát. Ebben az időben több ilyen típusú iskola volt, létezett például a Zoltán Erika⁵¹ tánciskola és hasonlók, én pedig úgy gondoltam, hogy akkor én éneket fogok oktatni. Sokszor az iskola elnevezés félreértésre adott okot, azt hitték, iskolarendszerű képzés lesz, holott ez inkább egy stúdió. Minden szeptemberben elindul a képzés, majd június végén van egy nagy gálakoncert. Ez nem csupán egy egyéves képzés, van aki 11 éven keresztül hozzám járt, és nagyon megtisztelő, hogy ennyien szeretnek és szerettek. Tavaly volt a huszonötödik évfordulója a Csuka Mónika Énekiskolának, és akkor azt mondtam a színpadon hogy a „csúcson kell abbahagyni”, ennek most vége. De utána alakítottam egy Retro klubot, és ott felléphetnek azok az énekesek, akik jól énekelnek és én tanítottam őket. Viszont mostanában megint elkezdtek jelentkezni az ének-technikát tanulni akarók és én mindig szeretettel várom őket.

⁵⁰ BME E-épület: 1968-ban indult egyetemi klub a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. 1970-es években az első emeleten rockzenekarok játszottak, a földszinti bárban pedig tánczenekarok. A BME E-épületében működő klub a később E-Klubként működött tovább.

⁵¹ Zoltán Erika (1962) énekesnő és táncosnő. 1986-ban robbant be a köztudatba a *Szerelemre születtem* című számával, az 1980–90-es évek legnépszerűbb popdíváinak egyike.

Fernbach Erika:

A rendszerváltás után szinte minden évben jelent meg lemezed, elég sok albumot adtál ki.

Csuka Mónika:

Igen, még Bajor Iminek⁵² is írtunk egy lemezt, a *Csóközönt*. A férjemnek nagyon sokat köszönhetek, mert ő a szerzőtársam, ő írja az összes szövegemet. Ha írok valamit gitárral vagy zongorával és megvan a dallam, már készül is hozzá a dalszöveg. A mi találkozásunk egy nagyon nagy találkozás volt, dalszerzői-dalkészítői szinten is. A férjem életem legnagyobb ajándéka!

Fernbach Erika:

Most is írsz még dalokat?

Csuka Mónika:

Igen, persze írok még.

Fernbach Erika:

És lesz még lemezed?

Csuka Mónika:

A férjem azt mondja, hogy igen. Néha azért gondolkodok rajta, hogy érdemes-e még. A kollégáim közül olyan sokan betegek, olyan sokan elmentek, de mindenképp szeretnék valamit csinálni.

Fernbach Erika:

A rendszerváltás után már alapvetően szólóénekesként voltál jelen, zenekarban nem játszottál.

Csuka Mónika:

Megmondom őszintén, hogy én ekkor már nem foglalkoztam azzal, hogy nagyon sokat menjek fellépni, mert már ott voltak a gyerekeim. 1992-ben megszületett a fiam is, Soós László. Nekem nagyon fontos volt a hátországom mindig, be kell valljam, én valahogy civil maradtam végig ezen a pályán. Nekem nagyon fontos, hogy a gyerekek hogy vannak, és igaz ez az énekiskolára is: vannak, akik kisgyerekként kezdték, és ma már a SOTE-n teszik le doktori vizsgájukat. Számomra a legnagyobb öröm, hogy családokat ismerhettem meg, nekem ez a lényeges, és nem az, hogy villogjak a színpadon.

Ráadásul az Énekiskolában pedagógusként is dolgozhattam, amellettt hogy nagyon sok fellépést csináltunk. Nagy öröm, ha az általam tanított énekes fel tud jutni a színpadra, mert a mai világban nagyon nehéz odakerülni. Ha ebben tudtam segíteni, akkor már megérte bármit is csinálni.

Fernbach Erika:

Mit gondolsz, milyen speciális készségek szükségesek ahhoz hogy valaki ma feljusson a színpadra?

⁵² Bajor Imre (1957–2014) színész, humorista. *Csóközön* címmel önálló estje volt, 1991-ben jelent meg a ugyanezzel a címmel lemeze is.

Csuka Mónika:

A könnyűzenét is lehet tanulni, én klasszikus zenét tanultam, ami egészen más hangképzés, mint a könnyűzenében. A levegőtechnika ugyanaz, a támasztás is, nem mindegy hogy fejhargon énekelek vagy előre. Ezt meg lehet tanulni. Emellett nagyon kitartónak kell lenni, fontos hogy az ember azt csinálja, amit szeret. De mindezt meg kell alapozni tudással, én másban nem hiszek. Egyszer-kétszer bejöhethetnek olyan trükkök, hogy kijavítják a hangot a stúdióban vagy playback „énekel” valaki, de ezt a pályát mégis folyamatosan bírni kell és csinálni, csinálni, csinálni minden percben. Másrészt a rivaldafény vonzza az embereket: sokkal több a jelentkező erre a pályára, mint amennyit a szakma elbír, és amennyinek a tényleges felhozatalnak kellene lennie. A búza között is van ocsú, sajnos a mostani felhozatal, amit a tévékben látok, az elég gyenge.

Másrészt a magam példáján azt tanultam meg, hogy csak becsülettel lehet ezt csinálni, mert ha az ember belenéz a tükörbe, akkor nagyon rossz lehet, ha nem úgy látja magát, ahogy kell, mivel ez nem egy nagyon tiszta szakma. Mindettől függetlenül valamelyik nap pont azon gondolkodtam, hogy ha újrakezdhetném, akkor mit tennék másként, de arra jöttem rá, hogy mindent ugyanígy csinálnék. Semmiképpen nem csinálnék olyanokat, amik nagyon gyakoriak ebben a szakmában: aljaskodások, rugdosások, háttéralkuk...

Mindenképpen elengedhetetlen még a zeneszeretet: akivel együtt zenélek, azt tisztelni és szeretni kell, felnézni rá, hogy ilyen jó zenét csinált. De az hogy mindenáron ott lenni a középpontban, nyomulni, ez engem nem motivált, nekem ott vannak a gyerekeim. Úgy érzem csodálatos gyerekeket neveltem – ez nem teljesítmény? Szerintem ez is az.